



دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان و ادبیات فارسی

آگهی دفاع از پایان نامه دکتری

رشته زبان و ادبیات فارسی

عنوان

نقد اخلاقی متون تعلیمی مثنوی فارسی از آغاز تا قرن هفتم

چکیده

نقد اخلاقی با ملاک قرار دادن ارزش های اخلاقی در ارزیابی آثار ادبی، هر شعر و سخن موافق با حکمت و اخلاق را می ستاید و هر سخن مخالف با آن را نکوهش و طرد می کند. پژوهش حاضر به شیوه تحلیلی - توصیفی با تکیه بر متون تعلیمی برجسته نثر فارسی، ضمن شناسایی و معرفی نکات آموزنده و بدآموزی ها، به بررسی علل و عوامل مؤثر در شکل گیری و پیدایش این نکات پرداخته است. نکات آموزنده متون تعلیمی با استناد به معیارهای اخلاق اسلامی عبارتند از: شناخت خدا و ستایش او و پیامبر، عدالت، تقوا و دینداری، خردورزی، قناعت، استبدادستیزی، میانه روی، رفق و مدارا، حلم، محبت و دوستی، راستی و درستی، نیکی و نیکنامی، عفو، مشورت، کمک و دستگیری، یاد مرگ و اندیشیدن به آخرت، نکوهش می و می خوارگی و سایر حکمت های عملی زندگی؛ و بدآموزی های آن عبارتند از: تأکید بر نابرابری، مدح شاهان و حکام، تعصبات نکوهیده عقیدتی و مذهبی، جبرگرایی و اعتقاد به بخت و تقدیر، بیان آداب می خواری و فواید می، تحقیر زن، عشق ورزی های حرام، ناپاکی زبان و عدم رعایت عفت کلام، تأیید و تصدیق خون ریزی های پادشاهان، تأیید و توصیه تلویحی برخی رذایل اخلاقی. عواملی چون: ساختار حکومتی، پیشینه ادبی و فرهنگی، اسلام و تعالیم دینی، محتوا و خاستگاه متون تعلیمی، جایگاه نویسندگان، آمیختگی اندیشه ها و توجه به اخلاق نتیجه گرا در شکل گیری و پیدایش نکات آموزنده و بدآموزی های متون تعلیمی دخیل هستند.

پژوهشگر

فاطمه مهربانی ممدوح

استاد راهنما

دکتر حسین صدقی

استادان مشاور

دکتر حیدر قلیزاده

دکتر احمد گلی

زمان: ۲۰ اسفند، ساعت ۱۰

مکان: تالار صائب تبریزی